HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אינהו פטרי אדם פטר בהמה בהמה פטרה דכתיב [1] קח את הלוים [א] תחת בכור בבני ישראל ואת בהמת הלוים תחת בהמתם אמר אביי הכי קאמר כהנים ולוים פטורין בהמתם מקל וחומר [א] אם הפקיעה בהמתם של לוים בהמה של ישראל במדבר דין הוא שתפקיע את של עצמן א"ל רבא והא [ב] פטרו אינהו קתני ועוד אם איתא אפילו מבכור בהמה טהורה נפטרו אלמה תנן [ג] לא נפטרו מבכור בהמה טהורה אלא מפדיון הבן ופטר חמור אלא אמר רבא הכי קתני [ב] [א] כהנים ולוים (א) פטרו הן עצמן מקל וחומר אם הפקיעה [ג] קדושתן של לוים קדושת של ישראל במדבר לא יפקיע את של עצמן אשכחן אדם בהמה טמאה מנלן אמר קרא [2] אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה כל שישנו בבכור אדם ישנו בבכור בהמה טמאה וכל שאינו בבכור אדם אינו בבכור בהמה טמאה אמר ליה רב ספרא לאביי לדידך דאמרת בהמתם בן לוי דהוה ליה שה דאפקע ליפקע [ה] דלא הוה ליה שה [ד] דליפקע לא ליפקע בין לדידך בין לרבא בן חדש דאפקע ליפקע פחות מבן חדש דלא אפקע לא ליפקע לויה לא תיפקע אלמה [ה] אמר רב אדא בר אהבה [ב] לויה שילדה בנה פטור מחמש סלעים הא לא קשיא כדמר בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר פטר רחם בפטר רחם תלה רחמנא ואהרן שלא היה באותו מנין לא ליפקע דתניא למה נקוד על אהרן שבחומש הפקודים שלא היה באותו מנין אמר קרא הלוים הוקשו כל הלוים זה לזה כהנים מנלן כדרבי יהושע בן לוי [ו] דאמר ר' יהושע בן לוי בעשרים וארבעה מקומות נקראו כהנים לוים וזה אחד מהן [3] והכהנים הלוים בני צדוק ולדורות

ועוד אם איתא. דדרשינן קל וחומר גבי בהמה מבכור בהמה טהורה נפטרו לוים דהא בהמה טהורה דידהו הפקיעה בהמת ישראל: **אלמה תנן כו'.** בפרק שני (לקמן דף יג.): **אלא אמר רבא.** גבי בהמה לא דרוש רבנן קל וחומר מדאיצטריך לאקושי בכור בהמה טמאה לבכור אדם דכל שאינו בבכור אדם אינו בבכור בהמה טמאה כדלקמן שמע מינה גבי בהמה [ז] לא אתייהב למדרש האי קל וחומר והכי קאמר מתניתין כהנים ולוים פטורין הן עצמן מפדיון הבן מק"ו: **אם הפקיעה.** קדושת פשוטי הלוים את קדושת בכורי ישראל במדבר דין הוא שתפקע קדושת בכורה שבהן כדאמר לקמן [ה.] בכורי הלוים לא הפקיעו אלא עצמן: **בהמה טמאה מנא לן.** דנפטרו כהנים מפטר חמור: **כל שאינו בבכור אדם.** כגון לוים וכהנים דנפטרו מק"ו: **לדידך דאמרת בהמתם.** דאבהמה נמי קא דריש ק"ו: **בן לוי דהוה ליה שה.** במדבר דאפקע פטרי חמורים שהיו (לו) במדבר: **בין לדידך ובין לרבא.** דדרשיתו ק"ו גבי בכור אדם דכיון דדרשת לגבי בהמה כל שכן לגבי אדם דאי לא דרשת ביה קל וחומר אדם מנא לן וכיון דדרשת איכא למיפרך לוי בכור בן חדש דאשכחן גבי פשוט בן לוי חדש [ח] דאפקע קדושת בכורות בני ישראל דכולן מבן חדש ומעלה נמנו כדכתיב (במדבר ג) מבן חדש ומעלה ניפקע בכור עצמו ובכורי לוים בני חדש דין הוא שיפטרו עצמן מקל וחומר מפשוטי בני חדש דהפקיעו קדושת בכורי ישראל קל וחומר בני חדש עצמן: **בכור פחות מבן חדש דלא אפקע.** פשוט דכוותיה קדושת בכור ישראל לא יפקע קדושת עצמו ולמה לא נפדו בכסף בכורי לוים שהיו במדבר פחותים מבן חדש: **לויה שילדה.** מישראל לא תפקע קדושת בכור בנה דהא לא נמנו במדבר אלא זכרים אבל נקבות לא הפקיעו כלום: **בפטר רחם תלה רחמנא.** לבכור וכיון דרחם דהך לויה הוא אזלינן אחר האם לענין ה' סלעים אי משכחינן דכולן לוים פטורין אפילו פחותין מבן חדש שהיו במדבר שלא הפקיעו בן לויה נמי פטור: **ואהרן שלא היה באותו מנין.** לא הוא ולא בהמותיו שלא הפקיעו את בכורי ישראל לא יפקע פטרי חמורים דידיה: **הוקשו כו'.** השתא איפריקו כולהו תיובתא:

דין הוא שתפקיע את של עצמן גרס ואי גרס שתפקע לא גרס את: **והא** פטרו אינהו קתני. מרישא דקתני והכהנים והלוים פטורין לא קשה מידי דאיכא לפרש פטורין מלקדש פטרי חמוריהן קאמר ולא פטורין הן עצמן אבל פטרו משמע פטרו אינהו: **ועוד אם איתא.** דדרשינן ק"ו [ו] גבי בהמה מבכור בהמה טהורה ליפטרו לוים דהא בהמה דידהו הפקיעה בהמת ישראל הטהורה וא"ת א"כ לקמן דנקט שה א' של בן לוי פטר כמה פטרי חמור של ישראל אמאי לא נקט בהמה טהורה דליכא למימר דבבהמה טהורה לא פטר שה אחד כמה בכורות דטהורות דישראל אלא דוקא בפטרי חמור אבל בטהורה מנו אחד כנגד אחד [ט] דקאמר מה שפטרו בהמת לוים של ישראל בין טמאה בין טהורה מבהמת תחת בהמתם נפקא ליה לקמן בהמה אחת תחת בהמות הרבה משמע בין טמאה בין טהורה [י] י"ל ר' חנינא דלקמן נקט מה שיכול לנהוג עכשיו ועוד יש לפרש [כ] מתניתין דלקמן אתא מה טעם פודה וחוזר ופודה משום דשה אחד של בן לוי פטר כמה פטרי חמור של ישראל במדבר אבל מה שפטר שה אחד של בן לוי במדבר כמה בכורות דטהורה של ישראל לא נהג אלא באותה שעה דעכשיו אין להם פדיון אלא יש בהן קדושת הגוף וא"ת ואביי מאי קסבר אמאי לא עבדי ק"ו בטהורה י"ל קסבר לענין טהורה שיש בהן קדושת מזבח לא שייך למימר פוטרין את של עצמן מק"ו דפוטרין של ישראל דכהנים ולוים קרובים לגד מזבח יותר משל ישראל: **אם** הפקיעה קדושה של לוים כו'. וא"ת מאי ק"ו הוא זה והלא פשוטי הלוים הפקיעו בכורות ישראל אבל בכורי לוים לא הפקיעו כלום כדלקמן והיכי עביד ק"ו בבכור של לוים שלא מצינו שהפקיעו שום דבר י"ל הכי דייק ק"ו [ל] קדושת לויות שהלוי הפקיע קדושת בכורות ישראל א"כ לוי בכור דין הוא שלויות שלו יפקיע עצמו וכן פ"ה ולהכי קאמר לקמן דאין בכור מפקיע בכור [מ] לויות של לוי אין מפקיע שתי בכורות של עצמו ובכורות של ישראל וא"ת מ"ט דרבא דלית ליה ק"ו דאביי דבהמה והלא ק"ו גמור הוא ופ"ה היינו טעמא דלא דרשי ק"ו גבי בהמה [נ] דאיצטריך לאקושי בכור בהמה טמאה לבכור אדם לגמורי כל שאינו בבכור אדם אינו בבכור בהמה טמאה כדלקמן ש"מ גבי בהמה [ס] לא אתייהב למדרש ק"ו ואין הלשון משמע כפירושו דמדקאמר אשכחן אדם בהמה טמאה מנלן משמע דאיצטריך הקישא לאגמורי אבהמה טמאה ולא לגלויי אטהורה דלא עבדי ק"ו ועוד דדילמא איצטריך הקישא לכדדרשינן לקמן בשמעתא דבכור בהמה טמאה לא תחלוק בו בין לדורות בין באותה שעה בשה ולדורות נמי נפקא מינה כההיא דרשא דגמרי מינה פודה וחוזר ופודה כמו שפטר במדבר שה אחד של בן לוי כמה פטרי חמור של ישראל ועוד איצטריך לר' אליעזר דדריש בסוף פרקין (יב:) מה בכור אדם חייב באחריותו אף בכור בהמה חייב באחריותו ונ"ל היינו טעמא דרבא דדוקא באדם שקדושת לויה גורמת הפקעת בכורה שייך לעשות ק"ו אבל בבהמה שאין קדושת השה של לוים גורמת הפקעת בכור בהמה דאין בו קדושה לא שייך למיעבד ק"ו: **דין הוא** שתפקיע של עצמו. פ"ה לרבא פוטרין דמתניתין איירי בפדיון הבן וקשה דבפטר חמור [ע] עסקינן ופר"ת ה"ק מתניתין כהנים ולוים פטורין מפדיון פטר חמור מה טעם דהם עצמן פטורין מק"ו לכן שמעינן בהמה טמאה מדאתקש לאדם ולשון הכי קאמר ק"ק לפי' זה: **דלא** הוה ליה שה דאפקע לא לפקע. וא"ת מ"מ ק"ו מיהא איתא אם פטר שה של בן לוי פטרי חמורים של ישראל כ"ש [פ] (מ"מ) של שאר לוים שלא היה להם שה וי"ל אין זה ק"ו [צ] לא אמר הכתוב לקחת בהמה של לוי זה תחת בהמה של לוי אחר אלא תחת בהמת ישראל ומ"מ בדידיה כשיש לו עבדינן ק"ו: **בן** חדש דאפקע ליפקע. לא קאמר בלוי בכור בן חדש דאפקע בכור ישראל לפקע דאין בכור מפקיע בכור אלא ה"ק בן חדש דיש כח ללויות שבו להפקיע בכורות ישראל ליפקע בכורת עצמו כיון שכיולא בו בפשוט מפקיע בכורות ישראל אבל אותו שהיה פחות מבן חדש באותה שעה לא תפקיע בכורת של עצמן ואע"פ שאחרי כן נעשה בן חדש וכן לבכורות מאז ואילך דכיון דבאותה שעה לא מפקיע גם לדורות כדדריש בסמוך והיו בהוייתן יהו: **בפטר** רחם תלה רחמנא. פ"ה כיון דרחם דהך לויה הוא [אי] משכחת דלויים כולן פטורין אפי' פחות מבן חדש בן לויה [ק] פטור משמע שרש"י ז"ל הך פרכא דבן לוי בשנויא דפטר רחם ובן לוי שהוא בן חדש עד שנויא דהוקשו כל הלוים כולן זה לזה ואין משמע כן [ו] אלא לגמרי מתרצא בשנויא דפטר רחם [ר] בבן לוי שהוא פחות מבן חדש אין בו שום גריעותא אלא במה שהוא פחות מבן חדש והרי הוא בן לוי וכיון דבפטר רחם תלה רחמנא [ש] מה שהוא בן לוי משויהו לוי ואע"פ שאין אביו לוי: **ואהרן** שלא היה באותו מנין.[ז] פ"ה לא הוא ולא בהמותיו שלא הפקיעו בכורי ישראל לא לפקעו בכורה דידיה משמע שרוצה כמו כן להקשות דלא לפקע בכורת עצמו וא"א לומר כן דלא היה אהרן בכור דמרים שהיה אהרן גדול ממשה ג' שנים כדאמר במדרש [ריש פ' שמות] כמו גדולה ממנו וא"ת מאי קשה ליה מאהרן טפי מג' מאות בכורים של לוים שלא נמנו בהדי כ"ב אלף כדלקמן ויש לומר נהי דלענין כ"ב אלף לא נמנו משום דדיו לבכור שיפקיע עצמו מכל מקום נמנו במנין לוים אבל אהרן לא נמנה כלל:

מה

מסורת הש"ס

א) [נ"ל כל בכור], ב) פטרו קתני דמשמע אינהו כצ"ל. נ"ק, ג) לקמן יג., ד) נ"ל דלפקע, ה) [לקמן מז. חולין קלג.], ו) יבמות פו: חולין כד:, ז) טהורה. נ"ק, ח) [נדל"ל גבי לוי פשוט בן חדש], ט) דהא מה שפטרו בהמת לוים של ישראל מבהמת תחת בהמתן נפקא ליה. נ"ק, י) וי"ל דר'. נ"ק, כ) דלקמן טעם דמתני' אתא לפרש מה טעם כו'. נ"ק, ל) אם קדושת לויות הפקיע. נ"ק, מ) דלויות. נ"ק, נ) מדאיצטריך. נ"ק, ס) טהורה לא כו'. נ"ק, ע) נמי עסקינן. נ"ק, פ) דפוטר של. נ"ק, צ) דלא אמר הכתוב ולקחת. נ"ק, ק) נמי פטור משמע שרוצה לתרץ הך כו' רחם ובן לוי שהוא פחות בן חדש נטר עד שנויא. נ"ק, ר) דבן. נ"ק, ש) והוא בן לוי משויהו לוי וה"ה כבן לויה ואע"פ כו' כצ"ל. נ"ק,

תורה אור השלם

1. קַח אֶת הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֶּהֱמַת הַלְוִיִּם תַּחַת בְּהֶמְתָּם וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם אֲנִי יְיָ: במדבר ג מה
2. כָּל פֶּטֶר רֶחֶם לְכָל בָּשָׂר אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַייָ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה יִהְיֶה לָּךְ אַךְ פָּדֹה תִפְדֶּה אֵת בְּכוֹר הָאָדָם וְאֵת בְּכוֹר הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תִּפְדֶּה: במדבר יח טו
3. וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּנֵי צָדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת מִקְדָּשִׁי בִּתְעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעָלַי הֵמָּה יִקְרְבוּ אֵלַי לְשָׁרְתֵנִי וְעָמְדוּ לְפָנַי לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וָדָם נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים: יחזקאל מד טו

הגהות הב"ח

(א) גמ' כהנים ולוים פטורין:

מוסף רש"י

וזה אחד מהן. זה מפורש מכולן לכך נקיט ליה במילתיה (המפרש תמיד כז.). **והכהנים הלוים בני צדוק.** דע"כ צדוק כהן הוי וקרי להו לבניו לוים על שם שמשבט לוי הם, ואני שמעתי לוים שמשים, כמו (במדבר יח) וילוו עליך וגו' (חולין כד:).

רבינו גרשום

קס"ד השתא הלוים גופייהו קאמרינן אם פטרו פטרי חמורי ישראל במדבר כדכתיב ואקח את הלוים תחת כל בכור וגו' דין הוא שיפטרו פטרי חמורים של עצמן. וקא מתמה גמרא וכי אינהו גופייהו לוים פטור מפטרי חמורים במדבר: אדם אדם פטר. שבן לוי היה פוטר בכור אדם של ישראל ובהמתן כבשים שלהן פטרו פטרי חמורי ישראל דכתיב קח את הלוים תחת כל בכור וגו': אמר אביי הכי קאמר תריץ מתני' א) פטורין בהמתן מק"ו אם הפקיע בהמתן וכו'. וה"ה לאביי הן הן עצמן שהפקיעו בכורי בנ"י דין שיפקיעו בכורי בניהן של עצמן: א"ל רבא והיכי מצית לפרושי באם הפקיעה בהמה והא פטרו קתני ולא פטרה דמשמע דבאינהו גופייהו קא מיירי מתני': ועוד אם איתא. דפטרה בהמתן קתני כדקאמרת אפי' בכור בהמה טהורה נמי ניפטרו אלמה תנן לא נפטרו כו'. משום דכתיב אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטהורה תפדה: אלא אמר רבא. הכי קאמר וכו' אשכחן אדם דפטור בבכורי לוים מק"ו כדאמרן: בכור בהמה טמאה. דפטירי כהנים ולוים מנא לן: אמר קרא אך כו' כל שיש בבכור אדם. כגון ישראל דצריך לפדותו ישנו נמי בפטר חמור דצריך לפדותו: וכל שאינו בבכור אדם. [כגון לוים] כדאמרן דפטירי מק"ו פטירי נמי מפדיון בכור בהמה טמאה: א"ל רב ספרא לאביי לדידך דאמרת. אם הפקיעה בהמתן וכו' אם כן בן לוי דהוה ליה שה דאפקע פטר חמור דישראל פקע פטר חמור דידיה דליפטר הואיל ופטר את של ישראל ודלא הוה ליה שה דאפקע לא ליפקע נמי דידיה: ובין לדידך ובין לרבא. אפי' אביי דאמר אם הפקיע בהמה סבירא ליה נמי דלוים עצמן נמי הפקיעו קדושת בבכורי ישראל וקאמר ליה א"כ לטעמא דידכו בן חדש דכתיב מבן חדש ומעלה דאפקע ליפקע דליפטר בכורו: לויה נמי דלא אפקעה דכל זכר כתיב לא תפקע בכורה. אלמה אמר רב כו': דאמר בפטר רחם תלה רחמנא כלומר דלא שדינן בנה בתר ישראל אלא בתר דידה דבפטר רחם תלה רחמנא ולויה היא משבט שפטור מן הבכורה שאילו היתה היא זכר והיה בכור היה פטור אף בנה נמי בא מאותו רחם שהיה פטור מן הבכורה אם היתה זכר: ואהרן שלא היה במנין הלוים של כ"ב אלף לא ליפקע בכור שלו במדבר הואיל ולא מפקע: למה נקוד על אהרן שבחומש הפקודים. דכתיב כל פדויי הלוים אשר פקד משה ואהרן ובניו שלא היה באותו מנין דכל נקודה בא למעוטי: הוקשו הלוים כולן זה לזה. כשם שבן חדש דפטר פטור בכורו כך פחות מבן חדש דלא פטר פטור נמי בכורו: וזה אחד מהן. מכ"ד והכהנים הלוים מה מצינו כאן בפירוש דכהנים איקרו לוים אף היכא דכתיב לוים לחודייהו משמע נמי הכהנים: ולדורות מנלן.

א) נראה דל"ל תריץ מתני' דקתני דכהנים ולוים פטורין וכו':

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פי"א מהל' בכורים הל"ט טוש"ע יו"ד סי' שה סעי' יח:

יג ב מיי' שם [הל"י] והל"א טוש"ע שם:

שיטה מקובצת

א) אם הפקיעה בהמתן וכו' פי' שהלוים הפקיעו פטר חמור: ב) כהנים ולוים פטרו עצמן מק"ו. וא"ת בלא ק"ו תיפוק ליה מתשובת ריב"ז להגמון וכו' כן מצאתי וע"כ צריך לומר הכי והאמת כן דאל"כ קשו קראי אהדדי וי"ל דמילת' דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא א"נ מפני שאמת הדבר דהפקיעו עצמן מכח ק"ו דהכא תירץ לקמן הכי דלא קשה קראי אהדדי ע"כ תוס' חיצוניות א) באדם י"ל קו' מצינו לשנויי אלא דישראל לחודייהו עכ"ל לפי שמקצתן פטרו הלוים ומקצתן הוצרכו לפדות עצמן אבל בכורי הלוים שכולן פדו את עצמן לא הוזקק למנותן תוס' הרא"ש ז"ל כך מצאתי כתוב על הגליון ולא ידעתי את מקומו היכן חניותו: ג) הפקיעה קדושה וכו' ד) ועוד נראה דאי איתא דחמורי הלוים היו תחת פטרי חמורי ישראל ה"נ דהוה אמרי' ק"ו וכמו גבי הלוים שפטרו בכורי [ישראל] אבל כאן שה של לוים הפקיע פטרי חמוריהם ולא הפקיע חמור וטעמא דאביי דלא עביד ק"ו בבהמה טהורה י"ל דלא שייך ק"ו במידי דקדוש קדושת הגוף ועוד דמשמע בפ' החומש דבהמות טהורות של ישראל לא נפטרו ובהמת הלוים תחת בהמתם בשה של לוים תחת פטרי חמורים של ישראל קאמר ולא תחת בכור בהמה טהורה וניחא השתא הא דנקט לקמן [שה אחד] של בן לוי פטר כמה פטרי חמורים של ישראל ולא נקט פטרי טהורות של ישראל והא דקאמר הכא אם איתא מבכור בהמה טהורה נמי נפטרו יש לפרש בדוחק דהקשה לאביי כיון דעבדת ק"ו אע"פ שלא פטרו חמוריהם את חמורי ישראל אלא שה הוא דפטרן א"כ נמי נימא ק"ו לבהמה טהורה דאם הפקיע שה את החמורים יפקיעו את עצמן. תוס' כתיבת יד: ה) דלא הוה ליה שה לא לפקע. קשה לי מאי פריך דלא הוה ליה שה לא לפקע נימא דאין הכי נמי ולא דבר הכתוב בבכורי בהמת הלוים אותם שלא היה להם שה כמו שלא דבר הכתוב בבכורי הלוים אלא שמתוך המנין של לוים אנו למידין שקדושת לוים הפקיעה את בכורתן הילכך נראה לפר' דעיקר הפירכא לדורות דבן לוי שלא היה לו שה באותה שעה לא הוא ולא זרעו לדורותיו ומתני' סתמא קתני הלוים פטורים והשתא מיתרצא נמי פירכא קמייתא דאפי' אם הפקיעה בהמת לוי את בהמת לוי אחר אפי' הכי פריך שפיר לדורות. ע"כ תוס' הרא"ש ז"ל: ו) ועוד אי איתא דדרשינן ק"ו וכו' הפקיעה בהמת ישראל הטהורה כך פי' בקונטרס. משמע שר"ל דהא דקאמר לא נפטרו מבכור בהמה טהורה היינו עכשיו אבל במדבר נפטרו הכא וא"ת וכו'. תוס' חיצוניות וא"ת א"כ מאי קאמר ר' חנינא לקמן שה אחד של בן לוי פטר כמה פטרי חמורים וכו' הוה מצי למימר כמה פטרי שיים וי"ל משום דאתא לפרושי מתני' דפודה בו כמה פעמים דאיירי גבי פטר חמור דהכי אמרי' עלה בסמוך וא"ת ואביי מה יתרץ אמאי לא פטרי' להו מבכור בהמת טהורה מהאי ק"ו ואין לומר דהדר ביה אביי מקו' דרבה דהא בסמוך אמרי' א"ל רב ספרא לאביי לדידך דאמרת וכו' משמע שעמד בדיבורו וי"ל דאביי סבר [דלא הוי] הק"ו גמור לענין פטור בהמה טהורה של לוים דאפי' פטרו שיים של ישראל במדבר לא של לוים עצמן דכיון דחזי להקדש בקדושת הגוף להקריב והקב"ה חפץ בלוים כי בעבודת קרבן לא תפקע קדושת בכורתם לפי שהשם ירצה בקרבנם אבל גבי פטר חמור דלא חזי להקרבה דליכא רק קדושת דמים הוי הק"ו גמור דדין הוא שתפקע של עצמן ורבא לא ס"ל כן והר"ן ז"ל הקשה עוד דהא אמרינן בסמוך דאותו היום שהוקם המשכן קרבו בכורות וכתב ג) דר"ל הבכורות שנולדו מכאן ואילך אבל בכורות שהיו בשעת המנין בחומש הפקודים היו פטורים מכל בכור בהמה טהורה דבהמתן של (ישראל) [לוים] יפטר אותם הא ליכא למימר הכי דהא בתר הכי קאמר דמאותו היום ואילך קידש דמשמע בלא הפסק מאותו ואילך שהוקם המשכן אלמא משמע שלא היו פטורים גם אותם שהיו במנין ועו"ק דהא רוצה למיגמר לקמן שעה מדורות לגבי דשיים דלוים פטרו פטרי חמוריהם דישראל וא"כ כיון דגמרי שעה מדורות לגבי שה א"כ נימא דוקא שעה דומיא דדורות לא נפטרו בהמה טהורה אף שעה נמי אע"ג דקא דחי ליה תלמודא מ"מ משום האי טעמא לא דחי ליה אלא מכח פירכא אחרת לכן נראה למורי הרב פרץ ז"ל דודאי בהמתם של לוים לא פטרו רק בהמה טמאה וכ"ת מאי מק' רבא לאביי הכי קאמר רבא כיון דחזינן דשה של לוים מפקיע פטר חמור של ישראל ומשוי ליה שהוא מותר בהנאה כר' יהודה דהכי קיי"ל ובשביל אותה הפקעה לא נכנסה בהמה טהורה דלוים בשום קדושה ובשום איסור א"כ כמו כן יש לנו לומר דבהמה טהורה של לוים הפקיע קדושת בכור בהמה [illegible]

[illegible]

א) אולי דל"ל ובאמת י"ל הקושיא דמאינו לשנוי דלא מנו אלא זכרים דישראל לחודייהו לפי וכו'. ב) דברי רבינו מוסבים והולכים על קושית התוס' דמ"ט דרבא דלית ליה ק"ו דאביי וכו'. ג) [אולי צ"ל וכ"מ].